

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 348/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť C., a. s., B., zastúpeného advokátom JUDr. M. R., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1 Er 1340/2008 z 2. februára 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť C., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2009 doručená sťažnosť C., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. R., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Er 1340/2008 z 2. februára 2009.

Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že 27. novembra 2008 bolo sťažovateľovi ako povinnému doručené upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. EX 1441/2008 z 24. novembra 2008 o vymoženie „*sumy 39.000.000,- Sk s príslušenstvom*“ v prospech spoločnosti J., a. s., B. (ďalej len „oprávnený“). Proti predmetnej exekúcii podal sťažovateľ 10. decembra 2008 námietky z dôvodu ním tvrdeného premlčania exekučne vymáhanej pohľadávky podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Er 1340/2008 z 2. februára 2009 zamietol námietky sťažovateľa proti upovedomeniu o začatí exekúcie a proti predbežným trovám exekúcie a uložil sťažovateľovi zaplatiť za konanie o námietkach súdny poplatok v sume 16 596,94 €. Predmetné uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 9. februára 2009.

Podľa tvrdenia sťažovateľa „*uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 02. 02. 2009, č. k. 1 Er 1340/2008 je nezákonné, v rozpore s platnými právnymi predpismi a objektívnym právom a porušuje ústavný princíp predvídateľnosti súdneho rozhodnutia*“.

Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta

- vykonštruovanosť a neodôvodnenosť skutkových tvrdení okresného súdu pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii spočívajúcich v účelovom a nesprávnom posúdení dôvodu a úmyslu uzavretia dohody o splátkovom kalendári zo 4. júla 2008 zo strany sťažovateľa,

- nesprávnu a ústavne neudržateľnú interpretáciu a aplikáciu ustanovenia § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka v platnom znení o vykonateľnosti súdneho rozhodnutia.

Podľa názoru sťažovateľa označeným uznesením okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, „*nakoľko okresný súd sa pri výklade zákonných ustanovení (predovšetkým ust. § 408 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v platnom znení, v spojení s ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka*

a ust. § 265 Obchodného zákonníka), na ktorých svoje rozhodnutie založil, natoľko odchyľil od ich znenia, že zásadne poprel ich účel a význam“.

Na podporu svojich tvrdení sťažovateľ uvádza:

„Vyššie uvedenému exekučnému konaniu predchádzalo súdne konanie medzi C. ako žalovaným a J. ako žalobcom. Na základe rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 61 Cb 17/1997, zo dňa 03. 10. 2007 bol C. povinný zaviazaný zaplatiť spoločnosti J. sumu 39.000.000,- Sk s úrokom z omeškania vo výške 16,75 % od 02. 07. 1996 do zaplatenia dlžnej sumy, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. C. bol zároveň zaviazaný zaplatiť J. trovy konania vo výške 4.410.099,- Sk, taktiež do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe odvolania C. voči vyššie uvedenému rozsudku Krajského súdu v Bratislave rozhodol rozsudkom, sp. zn. 6 Obo 252/2007 zo dňa 29. 05. 2008 tak, že napadnutý rozsudok:

- v časti o zaplatenie istiny 39.000.000,- Sk potvrdil,*
- v časti o zaplatenie úroku z omeškania zmenil tak, že C. je zaviazaný zaplatiť J. úrok z omeškania 16,75 % zo sumy 39.000.000,- Sk od 03. 07. 1996 až do zaplatenia,*
- v časti, ktorou bolo rozhodnuté o náhrade trov konania sa napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.*

Exekučný titul - Rozsudok Krajského súdu v Bratislave v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nadobudol v časti istiny a úrokov z omeškania právoplatnosť dňa 25. 06. 2008 a vykonateľnosť dňa 01. 07. 2008.“

Napriek nesúhlasu s právoplatným exekučným titulom sťažovateľ tvrdí, že rešpektoval existenciu rozhodnutí uvedených súdov. S cieľom predísť nepriaznivej finančnej situácii v súvislosti s plnením záväzku, ktorá by mohla spôsobiť ohrozenie zabezpečenia jeho hlavných funkcií, sťažovateľ uzavrel s oprávneným 4. júla 2008 dohodu o splátkovom kalendári. V tejto súvislosti sťažovateľ zdôraznil, že *«hlavnou a základnou pohnútkou C. uzavrieť Dohodu o splátkovom kalendári s J. bolo zabezpečenie dostatočnej likvidity (cash flow), resp. dostatočnej finančnej rezervy pre budúce možné investície vyvolané prechodom na novú menu. V žiadnom prípade nebolo úmyslom C. uzavrieť*

Dohodu o splátkovom kalendári za účelom uvedenia J. do omylu, alebo „zaviest“ J. s cieľom využiť znenie ustanovenia § 408, ods. 2 ObZ. C. neuskutočnil taktiež žiadne úskočné konanie tak, ako to bez akéhokoľvek dôkazu uvádza okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia.».

Sťažovateľ pritom argumentoval tou skutočnosťou, že «v čase uzatvárania Dohody o splátkovom kalendári nemali jednak štatutárni zástupcovia, a jednak ani kontrolné orgány C. vedomosť o existencii ustanovenia § 408, ods. 2 Obchodného zákonníka. Uzavretie Dohody o splátkovom kalendári bolo vyslovene „manažérskym“ konaním a rozhodnutím zo strany zástupcov C.

Až so značným časovým odstupom a navyiac po zaplatení niekoľkých splátok J. v zmysle Dohody o splátkovom kalendári obdržal C. na základe požiadavky jeho kontrolného orgánu (Dozornej rady) vypracovanú právnu analýzu k súdnemu konaniu, ktoré viedol C. proti J. Až z uvedenej právnej analýzy sa povinný dozvedel, že v zmysle ustanovenia § 408, ods. 2 Obchodného zákonníka môže oprávnený (tu J.) podať návrh na vykonanie exekúcie iba v lehote 3 mesiacov odo dňa vykonateľnosti rozhodnutia.

Vyššie uvedenými dôvodmi uzavretia Dohody o splátkovom kalendári odstraňujeme akékoľvek pochybnosti o motíve konania C., ktorého cieľom nebolo „dobehnúť“ oprávneného s následným poukazaním na § 408, ods. 2 Obchodného zákonníka, ale zabezpečiť si dostatočnú finančnú rezervu na nevyhnutné výdavky spojené s prechodom na menu euro. Konanie C. pri uzatváraní Dohody o splátkovom kalendári bolo spojené výlučne s úmyslom splatiť peňažný záväzok v niekoľkých splátkach z dôvodu zabezpečenia finančnej rezervy pre iné nevyhnutné náklady, a nie s úmyslom „zaviest“ J., alebo vykonať akékoľvek „úskočné konanie“, ako to zavádzajúco prezentoval súd v odôvodnení svojho rozhodnutia.».

Podľa názoru sťažovateľa v okolnostiach prípadu z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty uvedenej v § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka (premlčacia doba týkajúca sa nároku na náhradu škody spočívajúcej v ušlom zisku v sume 39 000 000 Sk začala plynúť podľa sťažovateľa od 3. júla 1996) nebolo možné pristúpiť k nútenému výkonu rozhodnutia. Z ustanovenia § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka vyplýva, že ak bolo právo právoplatne

priznané v súdnom alebo rozhodcovskom konaní neskôr ako tri mesiace pred uplynutím premlčacej doby alebo po jej uplynutí, možno rozhodnutie súdne vykonať, ak sa konanie o jeho výkone začalo do troch mesiacov odo dňa, keď sa mohlo začať.

Sťažovateľ uvádza, že „Rozsudok Krajského súdu v Bratislave v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nadobudol v časti istiny a úrokov z omeškania právoplatnosť dňa 25. 06. 2008 a vykonateľnosť dňa 01. 07. 2008 (dátum vyznačenia vykonateľnosti na rozsudku nie je záväzný). Bez ohľadu na akékoľvek právne úkony subjektov daného právneho vzťahu, alebo iné okolnosti, začala objektívne plynúť 3 mesačná lehota uvedená v § 408, ods. 2 Obchodného zákonníka dňom nasledujúcim po vykonateľnosti uvedeného rozsudku.

Nakoľko rozsudok Krajského súdu v Bratislave v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nadobudol v časti istiny vo výške 39.000.000,- Sk a 16,75 % úroku z omeškania vykonateľnosť dňa 01. 07. 2008, uvedený rozsudok je možné súdne vykonať iba vtedy, ak by sa konanie o jeho výkone začalo do troch mesiacov odo dňa, keď sa mohlo začať (t. j. do troch mesiacov od 02. 07. 2008).

Je potrebné uviesť, že J. podal návrh na vykonanie exekúcie dňa 06. 11. 2008, t. j. po uplynutí lehoty uvedenej v § 408, ods. 2 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť nie je možné rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 61 Cb 17/1997 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Obo 252/2007 súdne (v zmysle § 233 EP ani exekučne) vykonať, nakoľko konanie o jeho výkone sa nezačalo do troch mesiacov odo dňa, keď sa mohlo začať, pričom uvedená 3 mesačná lehota je objektívna a začína plynúť nezávisle od vôle strán súdneho sporu.“.

Na podporu uvedených záverov poukazuje sťažovateľ v sťažnosti aj na právne názory Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (obsiahnuté v rozsudku sp. zn. 1 M Cdo 5/2008 z 28. júla 2008)] a Najvyššieho súdu Českej republiky (obsiahnuté v uznesení sp. zn. 20 Cdo 1290/2003 z 26. mája 2004) vyjadrené v obdobných veciach.

Podľa názoru sťažovateľa «Celkom zrejme nesprávnym a ústavne neudržateľným je výklad zákonného ustanovenia a právny názor okresného súdu uvedený v odôvodnení jeho rozhodnutia, podľa ktorého: „Uzavretím dohody jednoznačne (aj pri aplikácii zásady *pacta sunt servanta* – čo je všeobecný právny princíp, ktorý tvorí neopomenuteľný atribút právneho štátu) došlo k ovplyvneniu začiatku plynutia 3 mesačnej lehoty na podanie návrhu na výkon rozhodnutia práva priznaného súdnym rozhodnutím v prospech oprávneného.“ Pokiaľ zákonodarca v ustanovení § 408, ods. 2 určí kogentne začiatok plynutia trojmesačnej lehoty objektívne, nie je možné svojvoľným výkladom súdu uviesť právny názor, podľa ktorého môžu zmluvné strany ovplyvniť svojim konaním po začiatku plynutia uvedenej lehoty nový začiatok plynutia tejto trojmesačnej lehoty. Dokonca ani samotná skutočnosť, kedy mal J. možnosť vyznačiť si na súdnom rozhodnutí jeho vykonateľnosť žiadnym spôsobom neovplyvňuje začiatok plynutia trojmesačnej lehoty podľa § 408, ods. 2 ObZ.».

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti C., a. s., B. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 1 Er 1340/2008 zo dňa 02. 02. 2009 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I., sp. zn. 1 Er 1340/2008 zo dňa 02. februára 2009 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Bratislava I. je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania pozostávajúce z odmeny za právne služby vo výške 289.74 €, zahrňajúce odmenu za dva úkony právnej pomoci: prevzatie veci a príprava zastúpenia, písomné podanie protistrane - sťažnosť (jeden úkon á 115,90 € bez DPH) a náhradu režijných paušálnych výdavkov za dva úkony (1 úkon á 6,95 €), na účet právneho zástupcu sťažovateľa č. ú. ... do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Er 1340/2008 z 2. februára 2009 o zamietnutí námietok proti exekúcii, proti predbežným trovám exekúcie a uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za konanie o námietkach došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo

slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Ústavný súd pred preskúmaním opodstatnenosti sťažnosti považoval za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Sťažovateľ namieta predovšetkým nesprávnosť záverov okresného súdu (ako súdu exekučného) pri posudzovaní (neakceptovaní) ním vznesenej námietky premlčania výkonu práva priznaného oprávnenému rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 61 Cb 17/1997 z 3. októbra 2007 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 252/2007 z 29. mája 2008.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh zistil, že na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku krajského súdu sp. zn. 61 Cb 17/1997 z 3. októbra

2007 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 252/2007 z 29. mája 2008 v súlade s poverením okresného súdu z 19. novembra 2008 súdny exekútor JUDr. M. H., Exekútorský úrad, B. (ďalej len „súdny exekútor“), doručil 27. novembra 2008 sťažovateľovi ako povinnému upovedomenie o začatí exekúcie z 24. novembra 2008.

Sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 10. decembra 2008 podal námietky proti exekúcii. Ich podstatou bola argumentácia porovnateľná s argumentáciou uplatnenou v sťažnosti doručenej ústavnému súdu spočívajúca v tvrdení, že exekúcia je neprípustná z dôvodu, že po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti brániace vykonateľnosti nároku. Neprípustnosť exekúcie sťažovateľ zdôvodnil tým, že došlo k premlčaniu exekučne vymáhanej pohľadávky podľa § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka a následnému márnemu uplynutiu premlčacej lehoty na začatie práva o výkone rozhodnutia podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka. Na základe týchto skutočností sťažovateľ vzniesol námietku premlčania práva priznaného právoplatným a vykonateľným exekučným titulom.

O námietkach sťažovateľa proti exekúcii rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 1 Er 1340/2008 z 2. februára 2009 tak, že ich zamietol a súčasne zamietol aj námietky sťažovateľa proti predbežným trovám exekúcie, pričom ho zaviazal na úhradu súdneho poplatku za konanie o námietkach. Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu nie je prípustné odvolanie.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Otázka posúdenia prípustnosti námietok povinného v exekučnom konaní je otázkou zákonnosti a jej riešenie v zásade nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02, IV. ÚS 7/07). Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnymi názormi okresného súdu vyslovenými v napadnutom uznesení sp. zn. 1 Er 1340/2008 z 2. februára 2009.

V odôvodnení napadnutého uznesenia okresného súdu sa okrem iného uvádza:

«Medzi stranami nebolo sporné, že ohľadom exekučne vymáhaného nároku došlo k uplynutiu desaťročnej premlčacej doby podľa § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka počas konania o tomto nároku na súde. Premlčacia doba uplynula 3. 7. 2006. Rozsudok, ktorý je exekučným titulom, nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 1. 7. 2008.

Dňa 4. 7. 2008 uzavreli oprávnený a povinný Dohodu o splátkovom kalendári.

Podľa čl. 3 bod 3.1 citovanej dohody „C. a J. sa dohodli, že C. uhradí Pohl'adávkou v splátkach, a to vo výške a v lehotách podľa Splátkového kalendára, ktorý je neoddeliteľnou prílohou tejto zmluvy. C. môže Pohl'adávkou uhradiť aj skôr bez nároku J. na ušlé úroky z omeškania. Platby C. spoločnosti J. budú započítavané najskôr na úrok z omeškania a následne na istinu. Spolu s poslednou splátkou bude zaplatený aj dohodnutý úrok z omeškania 10 % p. a.“

Podľa čl. 3 ods. 3.2 citovanej Dohody o splátkovom kalendári: „J. sa zaväzuje, že v prípade, ak sa C. nedostane do omeškania so žiadnou splátkou podľa Splátkového kalendára, nepodá návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie Pohl'adávkou alebo jej časti a ani nepostúpi Pohl'adávkou alebo jej časť tretej osobe.“

Podľa Splátkového kalendára, ktorý tvoril prílohu citovanej Dohody o splátkovom kalendári, sa povinný zaviazal platiť dlh v splátkach k dátumom 9. júla 2008, 2. septembra 2008, 2. októbra 2008, 1. novembra 2008 a v následných 4 splátkach s dátumom poslednej splátky 1. marca 2009.

Z výpisov z účtu predložených oprávneným bolo preukázané, že povinný riadne pred termínom splatnosti uhradil prvé tri splátky.

Podľa ustanovenia § 408 Obchodného zákonníka, bez ohľadu na iné ustanovenia tohto zákona sa skončí premlčacia doba najneskôr po uplynutí 10 rokov odo dňa, keď začala po prvý raz plynúť. Námietku premlčania však nemožno uplatniť v súdnom alebo

rozhodcovskom konaní, ktoré sa začalo pred uplynutím tejto lehoty. Ak bolo právo právoplatne priznané v súdnom alebo rozhodcovskom konaní neskôr ako tri mesiace pred uplynutím premlčacej doby alebo po jej uplynutí, možno rozhodnutie súdne vykonať, ak sa konanie o jeho výkone začalo do troch mesiacov odo dňa, keď sa mohlo začať.

Podľa ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Medzi stranami sporu teda došlo k prípadu, keď po uplynutí desaťročnej premlčacej doby podľa § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorá uplynula počas konania súdov o pohľadávke, avšak pred uplynutím lehoty na začatie exekúcie podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka, došlo k uzavretiu dohody o splátkovom kalendári, ktorá okrem iného v čl. 3 ods. 3.2 obsahovala záväzok oprávneného, že v prípade, ak sa povinný nedostane do omeškania so žiadnou splátkou podľa Splátkového kalendára, nepodá návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie pohľadávky alebo jej časti a ani nepostúpi pohľadávku alebo jej časť tretej osobe.

V dodatočnej trojmesačnej lehote na podanie návrhu na exekúciu podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka má oprávnený veriteľ možnosť začať konanie o vymoženie už premlčanej pohľadávky v exekúcii. Existencia tejto možnosti však neznamená zákaz dohody s dlžníkom o dobrovoľnom plnení. Bolo by v rozpore s logikou právnej úpravy, ako aj v rozpore so znením ustanovenia § 407 Obchodného zákonníka, keby v takejto situácii zákon zakazoval dlžníkovi účinne uzavrieť dohodu s veriteľom o splácaní svojho dlhu. Zo zákona nevyplýva, žeby oprávnený musel podať návrh na exekúciu pod hrozbou straty nároku v dôsledku premlčania v lehote podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka aj v prípade, ak dlžník výslovne prehlási, že bude plniť dobrovoľne, záväzok písomne uzná a aj postupne plní. V tomto smere súd poukazuje na rozsudok Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 26 Cdo 2786/2000 v zmysle ktorého „aplikácia ustanovenia § 3 ods. 1 OZ je pri posudzovaní rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi možná, musí však byť odôvodnená mimoriadnymi okolnosťami prípadu. Za takýto prípad by bolo možné považovať napr. vyjadrenie povinnej osoby, že hodlá plniť vo výške požadovanej

oprávnenou osobou, eventuálne v iných prípadoch, ktoré by bolo možné posudzovať ako vážny prísľub plnenia zo strany povinného, predložený jeho reálnym konaním“.

Z dokladov predložených oprávneným jednoznačne vyplýva, že povinný konal spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o jeho vôli dlh zaplatiť, dlh písomne uznal a písomne sa ho zaviazal splácať v splátkach, pričom si súčasne v dohode vymienil záväzok oprávneného nepristúpiť k exekúcii v prípade, ak bude svoj dlh riadne plniť v dohodnutých splátkach. Z okolností predchádzajúcich exekúcii, najmä z dojednania Dohody o splátkovom kalendári vyplýva, že oprávnený nepristúpil k exekúcii výlučne z dôvodu, že povinný sa písomne zaviazal na dobrovoľné plnenie a aj čiastočne plnil. Pokiaľ však takéto konanie povinného nebolo konaním smerujúcim k splateniu dlhu, čomu inak okolnosti nepochybne nasvedčovali, ale iba úskokom, ktorý mal primäť oprávneného k tomu, aby súhlasil s dobrovoľným plnením v splátkach, v dôsledku čoho malo dôjsť k premlčaniu nároku, konanie povinného bolo nepoctivé a zavádzajúce. Zásada riadneho plnenia svojich záväzkov je jednou zo zásadných zásad poctivého obchodného styku. Úskočné konanie, ktoré má za cieľ uviesť do omylu veriteľa tak, aby tento spoliehajúc sa na výslovné uistenia dlžníka, jeho písomné uznanie dlhu a jeho čiastočné plnenie, nevymáhal dlh v exekúcii a tým sa pripravil o svoj nárok v dôsledku vznesenia námietky premlčania, je konanie bezosporu v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku ako aj so zásadami dobrých mravov uplatňovaných v celej oblasti súkromnoprávných vzťahov. Nemôže byť na škodu dobromyseľného veriteľa, ktorý vyhovie požiadavke dlžníka upustiť od výkonu rozhodnutia exekúciou na základe právneho uistenia i faktického konania dlžníka.

Súd nemôže s poukazom na ustanovenie § 265 Obchodného zákonníka a § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka poskytnúť právnu ochranu konaniu povinného, ktorý vznáša námietku premlčania za okolností, z ktorých nepochybne vyplýva, že jeho konanie je úskočné a nepoctivé, s cieľom „dobehnúť“ oprávneného veriteľa. Súd v tomto smere poukazuje práve na obdobné právne úvahy, ktoré viedli Najvyšší súd Českej republiky (viď vyššie citované rozhodnutie) k záveru o možnosti neprihliadnuť k námietke premlčania v prípade, ak by takéto prihliadnutie bolo v rozpore s dobrými mravmi. Je síce predovšetkým povinnosťou veriteľa, aby v rámci obchodnej starostlivosti a obozretnosti uskutočnil potrebné úkony, aby nedošlo k premlčaniu jeho pohľadávky, táto skutočnosť však nezabavuje súd povinnosti skúmať, či výkon práva, ktorému má byť poskytnutá súdna

ochrana, je v súlade so zásadami poctivého obchodného styku a dobrými mravmi. Veriteľ mal v čase podpisu dohody o splátkovom kalendári dve možnosti: buď podať návrh na exekúciu so všetkými negatívnymi dopadmi na dlžníka (zvýšenie dlhu o trovy exekúcie, obmedzenie nakladania s majetkom, obmedzenie prevádzky podniku atď.), alebo akceptovať písomný záväzok dlžníka na dobrovoľné plnenie podporený faktickými krokmi: čiastočným platením dlhu. Pokiaľ teda veriteľ dobromyseľne pristúpil na požiadavky a uistenia dlžníka podporené jeho faktickými krokmi a nepristúpil ku krokom poškodzujúcim dlžníka, táto situácia nemôže byť na škodu veriteľa v prípade, že uistenia a úkony dlžníka boli iba úskokom, ktorý mal vyvolať zdanie ochoty splatiť celý dlh. V skutočnosti však bolo toto konanie dlžníka iba úskokom, ktorý pripravoval právnu situáciu na vznesenie námietky premlčania dlhu.

Z prehlásenia V. K., zamestnankyne advokátskej kancelárie zastupujúcej oprávneného, ako aj z údajov súdneho spisu vyplýva, že oprávnený nemal a nemohol mať k dispozícii exekučný titul s vyznačenou vykonateľnosťou pred 7. 7. 2008. Exekučný titul opatrený doložkou vykonateľnosti je pritom podľa § 39 ods. 2 Exekučného poriadku, zákona č. 233/1995 Z. z. povinnou prílohou návrhu na vykonanie exekúcie. Až uvedeným dňom teda mohla začať plynúť lehota na podanie návrhu na exekúciu podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka. Už pred uvedeným dátumom však vznikla právna prekážka brániaca podaniu návrhu na exekúciu spočívajúca v záväzku oprávneného zdržať sa exekučného vymáhania dlhu podľa čl. 3 ods. 3.2. dohody o splátkovom kalendári zo dňa 4. 7. 2008. Táto prekážka brániaca exekúcii kontinuálne trvala až do prvého omeškania povinného s platením dlhu, teda do 1. 11. 2008. Až prvého novembra 2008 teda oprávnený mohol podať návrh na exekúciu a až v uvedenom dátume mohla začať plynúť trojmesačná lehota na podanie návrhu na exekúciu podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka. Návrh na exekúciu bol podaný včas, 6. novembra 2008. Nemožno sa teda stotožniť s argumentom povinného o začatí plynutia 3 mesačnej lehoty na podanie návrhu na výkon rozhodnutia. V zmysle § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka návrh na výkon rozhodnutia musí byť podaný do 3 mesiacov, odkedy bolo možné exekúciu vykonať. Uvedené ustanovenie nemožno vykladať paušálne tak, že táto lehota vždy plynie od vykonateľnosti rozsudku resp. exekučného titulu (inak by to zákonodarca takto vyjadril aj v citovanom ustanovení a nezvolil by spojenie výrazov ... odkedy bolo možné exekúciu vykonať..., ale zvolil by skôr slovné spojenie ... odkedy

nadobudol exekučný titul vykonateľnosť...), ale treba ho vždy vykladať s ohľadom na osobitosť toho ktorého prípadu. Ako už bolo vyššie uvedené, na základe dohody o splátkovom kalendári uzavretej medzi oprávneným a povinným, sa oprávnený zaviazal k tomu, že v prípade, ak sa povinný nedostane do omeškania so žiadnou splátkou podľa Splátkového kalendára, nepodá návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie pohľadávky alebo jej časti a ani nepostúpi pohľadávku alebo jej časť tretej osobe.

Z uvedeného vyplýva, že objektívne po prvý krát mohol oprávnený podať návrh na výkon rozhodnutia až od momentu, kedy sa povinný dostal do omeškania so splácaním dlhu, t. j. dňom 1. 11. 2008. Zákon totiž v žiadnom ustanovení nevyklučuje možnosť uzavretia takejto dohody (skôr naopak, platný právny poriadok vždy uprednostňuje riešenie sporov a tým aj platenie dlhu, zmluvnou cestou), nakoľko aj k výkonu rozhodnutia je oprávnený subjekt oprávnený pristúpiť až po tom, čo povinný svoj záväzok dobrovoľne neplní (k dobrovoľnému neplneniu tu došlo až 1. 11. 2008). Až týmto momentom začala plynúť 3 mesačná lehota uvedená v § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka. Opačný výklad (bez zreteľa na osobitosť toho ktorého prípadu) v danom prípade by odporoval dobrým mravom (§ 39 OZ), ktoré platia pre celú sféru súkromného (nepochybne aj obchodného) práva a poškodzoval by oprávneného, nakoľko jeho nárok na podanie návrhu na vykonanie exekúcie by zanikol skôr, ako by vôbec mohol objektívne, vzhľadom na osobitosť daného prípadu, vôbec vzniknúť s poukazom na platne uzavretú dohodu o splátkovom kalendári, ktorá bola oboma zmluvnými stranami do 1. 11. 2008 riadne dodržiavaná (treba poznamenať, že dohoda o splátkach nebola žiadnou zo strán napadnutá žalobou na súde a nikdy nebola vyhlásená za neplatnú).

Uvedený výklad súdu k začiatku plynutia lehoty 3 mesačnej lehoty uvedenej v § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka nie je v rozpore so zásadou právnej istoty, resp. zásadou stability právnych vzťahov, ktorá zásada je súčasťou právneho poriadku Európskeho spoločenstva, a ktorá bola, ako to vyplýva aj z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu Obchodného zákonníka, aj dôvodom na stanovenie určitej lehoty na uplatnenie práva na výkon rozhodnutia v obchodných vzťahoch. Táto zásada sa však musí uplatňovať popri ďalších zásadách právneho poriadku, ktorý tvorí aj právny poriadok Európskeho spoločenstva - zásady primeranosti stanovených, či dohodnutých lehôt, taktiež aj zásada ochrany dobrej viery, čo je pravidlo medzinárodného obyčajového práva, ktorého

existencia bola uznaná aj stálym Medzinárodným súdnym dvorom, zriadeným v rámci Ligy národov, a neskôr Medzinárodným súdnym dvorom a uzákonená článkom 18 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve uzavretého 23. mája 1969. Navyše táto zásada je v medzinárodnom práve verejnom dôsledkom zásady ochrany legitímnej dôvery, ktorá je súčasťou právneho poriadku Spoločenstva. Práve túto zásadu je treba uplatňovať aj v tomto prípade pri výklade začiatku behu 3-mesačnej lehoty na podanie návrhu na výkon rozhodnutia, pričom súd má za to, že jednoznačne uzavretá dohoda o splátkovom kalendári medzi oprávneným a povinným má vplyv na začiatok plynutia tejto lehoty. Oprávnený v dobrej viere v dobrý úmysel povinného dlh po skončení súdneho konania bez núteného výkonu uhradiť pristúpil dňa 4. 7. 2008 na uzavretie dohody o splátkovom kalendári, v ktorej sa, ako už bolo uvedené, zaviazal nepodať (pod sankciou) návrh na exekúciu. Povinný túto dohodu bez výhrad podpísal, čo vyplýva vlastne aj z faktu, že uzavretie tejto dohody nenamietol.

Uzavretím dohody jednoznačne (aj pri aplikácii zásady pacta sunt servanta – čo je všeobecný právny princíp, ktorý tvorí neopomenuteľný atribút právneho štátu) došlo k ovplyvneniu začiatku plynutia 3 mesačnej lehoty na podanie návrhu na výkon rozhodnutia práva priznaného súdnym rozhodnutím v prospech oprávneného.

Uvedeným výkladom súdu nie je popretý účel a význam ustanovenia § 408 Obchodného zákonníka, ktorým je zachovanie právnej istoty v obchodnoprávných vzťahoch. Pri výklade zákonných ustanovení je súd povinný aplikovať aj ústavné princípy zakotvené v Ústave SR a v Listine základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR – právo na súdnu ochranu, čl. 20 ods. 1 Ústavy SR – právo na ochranu vlastníť majetok, ktoré v sebe obsahuje podľa rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR aj nutnosť procesných záruk a garancií obsiahnutých v práve na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces). Pri svojom rozhodnutí súd prihliadol i na prax súdneho dvora a dosiahnutie cieľov práva Európskeho spoločenstva – na jednej strane cieľ chrániť veriteľa pred oneskorenou platbou, chrániť vlastnícke právo – mať priznané finančné prostriedky a nakladať s nimi, chrániť dobrú vieru a na druhej strane dodržanie zásady stability právnych vzťahov. Tu treba zdôrazniť, že cieľom napr. smernice 2000/35 je predchádzať oneskoreným platbám v obchodných transakciách a odstrániť tak prekážky správneho fungovania vnútorného trhu vyplývajúce z týchto oneskorených platieb, pričom právo Európskeho spoločenstva nesmeruje

k obmedzeniu možnosti uplatniť exekučný titul len v určitej krátkej obmedzenej lehote, ale práve naopak skôr ide o dosiahnutie exekučného titulu v čo možno najkratšej lehote. Súdny dvor často používa teleologický výklad (teda výklad e ratione legis = aký je účel právnej normy). Pri tomto výklade sa často využíva argumentácia ad absurdum („takto to predsa nemohol Parlament myslieť!“) hlavne na zaistenie dosiahnutia cieľov práva Spoločenstva. Podobne REINSENHUBER, K. v REINSENHUBER, K. (ur.), Europäische Methodenlehre. Handbuch für Ausbildung und Praxis, De Gruyter Recht, 2006, Berlín, s. 261, zdôrazňuje, že vo výklade práva Spoločenstva má teleologický výklad rozhodujúci význam.

V časti uplatneného príslušenstva pohľadávky súd považuje za potrebné uviesť, že právo na zaplatenie príslušenstva pohľadávky vzniká a premlčuje sa za každý deň omeškania samostatne. Príslušenstvo síce sleduje osud pohľadávky, avšak vzhľadom k tomu, že za jednotlivé obdobia existencie pohľadávky sa môže aj samostatne uplatniť, nie je príslušenstvo predmetnej pohľadávky aj v prípade, ak by bol prijatý výklad povinného ohľadne premlčania sa nároku oprávneného, teda ak by bol súd neprijal výklad uvedený vyššie k začiatku plynutia 3-mesačnej lehoty, úroky z omeškania by oprávnenému bez márneho uplynutia premlčacej lehoty patrili za obdobie od 1. 7. 1998 do 1. 10. 2008. Vzhľadom k tomu však, že súd považuje návrh na výkon rozhodnutia zo strany povinného podaný včas, a to v lehote do 3 mesiacov, odo dňa kedy sa rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 61 Cb/17/1997 zo dňa 3. 10. 2007 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu v Bratislave sp. zn. 6 Obo/252/2007 za dňa 29. 5. 2008, a to s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, je záver uvedený v tomto odseku uvedený len okrajovo.»

S poukazom na uvedené skutočnosti okresný súd považoval pohľadávku oprávneného aj s jej príslušenstvom za uplatnenú včas a v lehote uvedenej v § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka, a preto o námietkach povinného podľa § 50 Exekučného poriadku rozhodol tak, že tieto námietky zamietol v celom rozsahu.

K námietke sťažovateľa týkajúcej sa jeho špecifického právneho postavenia okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„... s výnimkami uvedenými v ustanoveniach zákona č. 566/2001 o cenných papieroch, je osoba, ktorej bolo udelené povolenie na činnosť centrálného depozitára

akciovou spoločnosťou, na ktorú sa vzťahuje režim právnej úpravy obchodného zákonníka. Zo žiadneho ustanovenia zákona o cenných papieroch pritom nevyplýva osobitné postavenie centrálného depozitára v exekučnom konaní. Obdobne ako v prípade každej inej akciovej spoločnosti, obmedzenia nakladania s majetkom spojené s exekúciou, sú zákonom predpokladaným následkom neplnenia súdom priznaného dlhu. Námietka povinného v tomto smere teda nie je dôvodná, nakoľko právne postavenie povinného neznamená neprípustnosť exekúcie na jeho majetok.“

K namietaným predbežným trovám exekúcie okresný súd okrem iného uviedol:

„Platí zásada, že sa uhrádzajú len účelne vynaložené trovy. V prípade, že sa uvedená výška trov, počas exekúcie, zmení resp. zvýši exekútor o tom upovedomí povinného a oprávneného. Výška trov exekúcie sa môže zmeniť v závislosti od skutočnosti akým spôsobom bude exekútor vymáhať pohľadávku oprávneného.“

Podľa § 201 ods. 1 Ex. por. predbežné trovy exekúcie určuje exekútor podľa osobitného právneho predpisu v upovedomení o začatí exekúcie. Týmto predpisom je vyhláška č. 288/1995 Zb., ktorá pre výpočet predbežných trov exekúcie nemá osobitné ustanovenie, a preto exekútor postupuje pri predbežných trovách a ich výpočte rovnako ako pri výpočte trov exekúcie, t. j. v danom prípade podľa § 4, 5 cit. vyhlášky. Okrem odmeny (20 % z vymáhanej sumy) má exekútor právo i na náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času, ktoré tvoria súčasť trov exekúcie.

Potom vychádzajúc z vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že exekútor pri určení predbežných trov exekúcie postupoval v zmysle ust. § 4, 5 a tiež §§ 22 a 23 vyhl. č. 288/1995 Zb., tieto v plnej miere rešpektoval a vypočítal ich v zákonom predpokladanom rozsahu. Preto súd námietky povinného ako neopodstatnené zamietol.“

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd konštatoval, že právne závery okresného súdu sú v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnené, pričom okresný súd v ňom zaujal stanovisko ku všetkým zásadným námietkam sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd dostatočným spôsobom uviedol v napadnutom uznesení právne relevantné dôvody (s prihliadnutím na okolnosti prípadu – uzavretie platnej dohody o splátkovom kalendári), pre ktoré bolo potrebné námietky sťažovateľa považovať za

neodôvodnené a na tomto základe námietky proti exekúcii a proti trovám exekúcie zamietnuť. Z napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že okresný súd v jeho odôvodnení podrobne popísal myšlienkový postup, na základe ktorého dospel k záverom o zamietnutí námietky sťažovateľa proti exekúcii a námietky sťažovateľa o trovách exekúcie. Napadnuté uznesenie obsahuje podľa názoru ústavného súdu ústavne konformný výklad príslušných právnych noriem Obchodného zákonníka (o lehotách na výkon súdnych rozhodnutí a ich premlčanie), Exekučného poriadku a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov, ktorý nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Sumarizujúc svoje závery ústavný súd konštatoval, že napadnuté uznesenie okresného súdu je ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené, nemožno ho považovať za arbitrárne, a preto je z ústavného hľadiska udržateľné. Za týchto okolností podľa názoru ústavného súdu neexistuje medzi označenými právami sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením okresného súdu taká príčinná súvislosť, ktorá by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie naznačovala reálnu možnosť dospieť k záveru o porušení práv označených sťažovateľom. Skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnymi názormi okresného súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia a nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právne názory okresného súdu svojimi vlastnými názormi. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2009